

RADIO VA ELEKTR SXEMALAR

- Sxemalar buyum elementlarining fazoviy vaziyatlarini e'tiborga olmay, masshtabga rioya qilmay bitta ko'rinishda chiziladi. Ammo, elementlarning katta kichiklik nisbatlari taxminan bo'lsa ham inobatga olinadi. Buyum elementlarini o'zaro bog'lovchi chiziqlar gorizontal va vertikal to'g'ri chiziqlardan tashkil topgan bo'ladi. Ular eng kam sinadigan va iloji boricha kesishmaydigan qilib asosan parallel chiziladi. Parallel qo'shni chiziqlar orasidagi masofa 3mm dan kam bo'lmasi lozim.
- Elektr sxemalar GOST 2. 702-75 talabiga muvofiq chiziladi. Radio va elektr sxemalar tarmoqdan uzilgan holda tasvirlanadi. Har bir elementning harfli va raqamli belgisi bo'ladi. Masalan, generator G, rele R, kondensator S, transformator Tr, issiqlik relesi RT va hokazo.
- Agar sxemada bir xil elementlardan bir nechta bo'lsa, masalan rezistor takrorlansa R_1 , R_2 , R_3 ,...deb belgilanadi.

ELEKTR JIHOZLARINING SHARTLI BELGILANISHI

Shartli belgisi	Nomi
	Ulangan simlar
	Ulanmagan simlar
	Elektr zanjirning davomi borligini korsatish
	Korpusga ulash
	Yerga ulash
	Saqlagich
	Bir qutubli viklyuchatel
	Bir qutubli ikki tomonlama pereklyuchatel
	Kop (bu yerda ikki) qutubli, ikki pozitsiyali pereklyuchatel
	Bir qutubli kop pozitsiyali pereklyuchatel
	Bir qutubli knopkali viklyuchatel
	Qo'ng'iroq
	Uyaga ulanadigan shtir

Shartli belgisi	Nomi
	Stir ulanadigan uya
	Shtir ulangan uya
	Elektromagnit
	Rostlanmaydigan rezistor
	Rostlanadigan rezistor (potentsiometr)
	Rostlanmaydigan kondensator
	Elektrolitik kondensator
	Rostlanmaydigan kondensator
	Kichik xajmli rostlanadigan kondensator
	Ampermetr
	Voltmetr
	Yarim o'tkazuvchi diod

Shartli belgisi	Nomi	Shartli belgisi	Nomi
	Stabilitron		Pentod
	Diodli to'g'rilaqich		Stabilizator
	p-n-p strukturali tranzistor		Elektron - nur trubkasi
	n-p-n strukturali tranzistor		Elektr lampochkasi
	O'zaksiz induktivlik g'altagi		Radiokarnay
	O'zakli induktivlik g'altagi		Galvanik element
	Bir chulg'amli induktiv g'altagi		Elementlar batareyasi
	Ikki chulg'amli induktivlik g'altagi (Yuqori chastotali transformator)		Tashqi antena
	Transformator		Magnit antenasi
	Q'o'shaloq triod		

Radio sxemalar ham elektr sxemalar kabi chiziladi va o'qiladi. Quyida keltirilayotgan 6-jadvalda to'g'ri kuchaytiruvchi priyomnikning prinsipial sxemasidagi elementlar jadvalini to'ldirish namunasi ko'rsatilgan.

	Pozitsiya	Nomi	Soni	Eslatma
		<u>Antenalar</u>		
1	W ₁	Tashqi antena	1	
2	W ₂	Magnit antenasi	1	
		<u>Induktivlik g'altaklari</u>		
3	L ₁	Induktivlik g'altagi 180 o'ram	1	
4	L ₂	Induktivlik g'altagi 15 o'ram	1	
		<u>Kondensatorlar</u>		
5	C ₁	Rostlanuvchi kondensatorlar	1	
6	C ₂ , C ₄	Rostlanmaydigan kondensatorlar		
7	C ₆ , C ₈	0,01mkF	4	
8	C ₃ , C ₅	Rostlanmaydigan kondensatorlar		
		0,033mkF	2	
9	C ₇ , C ₉	Rostlanmaydigan kondensatorlar		
10	C ₁₀	Kondensator 10,0 mkF	3	
		<u>Rezistorlar</u>		
11	R ₁ , R ₆ , R ₁₂	Rezistor 20 kOm	3	
12	R ₂ , R ₃			
13	R ₅ , R ₇ , R ₁₀	Rezistor 5,1 kOm	5	
14	R ₄ , R ₈ , R ₁₁	Rezistor 1,5 kOm	3	
15	R ₉	Potensiometr 4,7 kOm	1	
		<u>Tranzistorlar</u>		
16	V ₁	Tranzistor P401	1	
17	V ₂ , V ₃	Tranzistor P14	2	
18	V ₄ , V ₅	Diod D9D	2	
19	Tr	Transfarmator 880/140 o'ram	1	
20	B	Radiokarnay	1	
21	S	Bir qutbli vkluyuchatel (ulagich)	1	

